

Sygn. akt: III U 794/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 sierpnia 2013 r. w O.

sprawy z odwołania S. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 16.04.2013r. **znak (...)**

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje S. Z. prawo do emerytury od 1 marca 2013r.,
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt III U 794/13

UZASADNIENIE

S. Z. wniósł odwołanie od decyzji O/ZUS w P. z dnia 16.04.2013r. nr (...), którą to decyzją ZUS odmówił mu prawa do emerytury. Odwołujący żądał zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. - Zespołowym Gospodarstwie Rolnym w G. od 01.09.1972r. do 30.11.1977r., w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. w okresie od 01.12.1977r. do 31.08.1978r. oraz w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G. w okresie od 21.09.1978r. do 31.05.1991r.

W odpowiedzi na odwołanie (...) Oddział w P. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że S. Z. na dzień 01.01.1999r. udowodnił staż pracy w ilości 26 lat, 5 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy podniósł, iż do ogólnego stażu pracy nie uwzględnił okresów: od 01.11.1988r. do 31.12.1988r., od 01.05.1992r. do 30.07.1992r., od 17.05.1993r. do 31.07.1993r., od 29.10.1993r. do 13.12.1993r., ponieważ w tych

okresach odwołujący przebywał na urlopie bezpłatnym. Nadto do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił okresów pracy: w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. - Zespołowym Gospodarstwie Rolnym w G. od 01.09.1972r. do 30.11.1977r., w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. w okresie od 01.12.1977r. do 31.08.1978r. oraz w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G. w okresie od 21.09.1978r. do 31.05.1991r., bowiem przedstawione na tę okoliczność zaświadczenie i świadectwo pracy nie odpowiada wymogom przewidzianym w przepisach resortowych. Zdaniem ZUS S. Z. nie udowodnił więc 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, dlatego zaskarżoną decyzją z dnia 16.04.2013r. prawidłowo odmówiono mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 26.03.2013r. S. Z. złożył wniosek o ustalenie uprawnień do emerytury, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na podstawie przedstawionych przez odwołującego dokumentów Oddział ZUS uznał za udowodniony na dzień 01.01.1999r. okres pracy w wymiarze 26 lat, 5 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględniono okresów pracy:

- od 01.09.1972r. do 30.11.1977r. i od 01.12.1977r. do 31.08.1978r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S., ponieważ zdaniem ZUS w zaświadczeniu z dnia 14.05.2001r. stanowisko nie zostało określone według wykazu, działu i pozycji zarządzenia resortowego oraz nie wskazano zarządzenia resortowego. Ponadto zaświadczenie zostało wystawione przez archiwistę upoważnionego przez likwidatora Spółdzielni Usługowo-Handlowej w S. (dawniej (...) w S.), natomiast nie zostało przedłożone stosowne pełnomocnictwo;

- od 21.09.1978r. do 31.05.1991r. z tytułu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G., ponieważ zdaniem ZUS w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie został określony charakter pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a także stanowisko nie zostało określone według wykazu, działu i pozycji zarządzenia resortowego. Ponadto świadectwo to zostało wystawione przez Urząd Gminy - przechowawcę dokumentów, który nie jest upoważniony do wystawiania świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W konsekwencji ZUS stwierdził, że S. Z. nie spełnił warunków do nabycia prawa do emerytury według przepisów art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach szczególnych i zaskarżoną decyzją z dnia 16.04.2013r. odmówił ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury.

W ocenie Sądu odwołanie od decyzji z dnia 16.04.2013r. jest zasadne.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze emerytura przysługuje, jeżeli ubezpieczony spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzny,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie przepisów w/w ustawy, tj. 01.01.1999r., udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wynoszący co najmniej 15 lat.

Według przepisu § 2 ust. w/w Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników... okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Zgodnie natomiast z § 2 ust. 2 w/w Rozporządzenia okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy w wystawionym według określonego w przepisach wzoru świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy należało uznać, iż rozstrzygnięcie w sprawie było uzależnione od wykazania przez S. Z. 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Odwołujący domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia: w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. - Zespołowym Gospodarstwie Rolnym w G. od 01.09.1972r. do 30.11.1977r., w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. w okresie od 01.12.1977r. do 31.08.1978r. oraz w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G. w okresie od 21.09.1978r. do 31.05.1991r.

W ocenie Sądu żądanie to należy uwzględnić.

Sąd na okoliczność pracy S. Z. dopuścił dowód z jego akt emerytalnych, uzyskanych akt osobowych oraz z zeznań świadków i odwołującego się.

Na okoliczność spornego okresu pracy w (...) w S. od 01.09.1972r. do 30.11.1977r. i od 01.12.1977r. do 31.08.1978r. odwołujący złożył do ZUS kserokopie świadectw pracy odpowiednio: z dnia 17.04.1996r. i z dnia 31.08.1978r., w których wskazano, że w w/w okresach zajmował stanowisko traktorzysty (k. 61 akt kap. pocz. i 63 akt kap. pocz.). W aktach emerytalnych znajduje się też zaświadczenie, wystawione w dniu 14.05.2001r. przez (...) Sp. z o.o. w M. (k. 10a.e.), w którym wskazano, że S. Z. był zatrudniony w (...) w S. - Zespołowym Gospodarstwie Rolnym w G. w okresie 01.09.1972r. do 30.11.1977r. na stanowisku traktorzysty.

Organ rentowy zakwestionował w/w świadectwa i zaświadczenie z przyczyn formalnych, w ocenie Sądu wskazywane przez ZUS braki formalne nie mogą jednak powodować odmowy zaliczenia w/w okresów do pracy w szczególnych warunkach. Odwołujący wykazał bowiem, że w tych okresach był zatrudniony jako traktorzysta.

W toku postępowania na okoliczność pracy odwołującego w (...) w S. Sąd przesłuchał świadków: Z. L. i S. W. oraz odwołującego się w charakterze strony.

Świadek Z. L. zeznała, że pracowała w (...) S. od 01.03.1972r. do 1996r. jako księgowa. Pytana o S. Z. zeznała, że (...) miał podległych kilka jednostek i w latach 1972-1977 odwołujący pracował w samej bazie w P. w Zespołowym Gospodarstwie Rolnym, podległym pod (...) w S., a następnie pracował jako traktorzysta w innej podległej jednostce w O., która również należała do (...) S.. Świadek zeznała, że w (...) był zakład naprawczy w K. i tam mechanicy naprawiali traktory w okresie prac polowych a odwołujący był jedynie kierowcą. Wskazała, że wykonywał wszystkie prace polowe, w tym po przeniesieniu do O. często przyjeżdżał ciągnikiem świadcząc usługi dla Zespołowego Gospodarstwa Rolnego. Zimą natomiast wykonywał usługi w rejonie dróg publicznych, polegające na odśnieżaniu i transporcie.

Świadek S. W. zeznał zaś, że pracował w (...) w S. w P. w latach 70-tych przez 3 lata, następnie miał rok przerwy, potem ponownie zatrudnił się w tym zakładzie i pracował do 1982r. Z jego zeznań wynika, że zarówno on, jak i S. Z. pracowali na stanowisku traktorzysty. Wykonywali prace polowe, zimą odśnieżali, wozili drzewo na zlecenie innych zakładów. Świadek pobiera obecnie emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd dał wiarę zeznaniom w/w świadków. Świadczyli pracownicy z odwołującym, w tym S. W. również pracował jako traktorzysta, mają więc wiedzę na temat wykonywanych przez niego czynności. Ich zeznania są zgodne ze sobą, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają oraz korelują z zeznaniami odwołującego. Również bowiem S. Z. zeznał, że w (...) w S. w obu okresach pracował na stanowisku traktorzysty, wykonywał prace polowe, zimą odśnieżał, gdyż rejon

dróg wynajmował ciągniki do posypywania dróg i usuwania gołedzi, na zlecenie rolników przewoził też m.in. opał i węgiel.

Zdaniem Sądu w/w zeznania świadków i odwołującego pozwalają na zaliczenie S. Z. okresu pracy od 01.09.1972r. do 30.11.1977r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. - Zespołowym Gospodarstwie Rolnym w G. i w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. od 01.12.1977r. do 31.08.1978r. na stanowisku kierowcy ciągnika, tj. łącznie 6 lat.

W ocenie Sądu do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć również sporny okres zatrudnienia w (...) w G. od 21.09.1978r. do 31.05.1991r.

Na tę okoliczność odwołujący złożył do ZUS kserokopię świadectwa pracy z dnia 31.05.1991r., w którym wskazano, że w w/w okresie zajmował stanowisko maszynisty koparek jednonaczyniowych (k. 30a.e.). W aktach emerytalnych znajduje się także świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 28.11.2000r., wystawione przez Urząd Gminy w G., w którym wskazano, że w w/w okresie odwołujący pracował jako maszynista koparek i traktorzysta na stanowisku wskazanym w Wykazie A dziale VIII poz. 3 wykazu stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze a świadectwo to zostało wystawione na podstawie dokumentacji po zlikwidowanej (...) G. (k. 9 a.e.).

Także to świadectwo pracy w szczególnych warunkach zostało zakwestionowane przez ZUS z przyczyn formalnych, bowiem przechowawca akt osobowych nie jest uprawniony do wystawiania świadectw pracy.

Powyższe stanowisko należy podzielić, co skutkowało koniecznością przeprowadzenia postępowania dowodowego w celu ustalenia rodzaju czynności rzeczywiście wykonywanych przez odwołującego.

Przesłuchiwany na okoliczność swego zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G. S. Z. zeznał, że pracował jako kierowca ciągnika i maszynista koparki gąsienicowej. Od 21.09.1978r. do 30.06.1989r. pracował jako kierowca ciągnika, a potem od 1.07.1989r. do końca zatrudnienia - jako maszynista koparki. Zeznał, iż w dniu 30.06.1989r. zakupiono koparkę, była to wówczas jedyna koparka i on ją obsługiwał. Jako maszynista koparki nakładał materiały, żwir na ciągniki, a inne osoby ciągnikami woziły to na drogę, kopał też rowy przydrożne przy budowie dróg. Drogi budował Urząd Gminy, który wynajmował sprzęt od (...) G. (k. 26 a.s.).

W toku postępowania Sąd uzyskał z archiwum akta osobowe S. Z. z okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G.. Dane w nich zawarte są jedynie szczątkowe i potwierdzają w/w zeznania odwołującego. W aktach tych znajduje się bowiem umowa o pracę, zawarta w dniu 21.09.1978r., w której wskazano, iż odwołujący zostaje zatrudniony na stanowisku traktorzysty na czas nieokreślony w pełnym wymiarze godzin. W aktach tych nie ma wprawdzie angażu zmieniającego stanowisko odwołującego ze stanowiska traktorzysty na stanowisko maszynisty koparki, lecz na egzemplarzu świadectwa pracy z dnia 31.05.1991r., który jest w aktach osobowych, znajduje się adnotacja o ukończeniu przez odwołującego kursu maszynistów koparki, co potwierdza zeznania odwołującego o posiadaniu uprawnień do ich prowadzenia. Wprawdzie w tych aktach znajduje się też świadectwo pracy z dnia 31.05.1991r., w którym wskazano, iż odwołujący był zatrudniony na stanowisku maszynisty koparek jednonaczyniowych, lecz świadectwo to jest niepełne, gdyż nie zawiera wskazania pracy na stanowisku traktorzysty. O pracy odwołującego na stanowisku traktorzysty świadczą zaś umowa o pracę i karta wynagrodzeń z 1978r., w której jako charakter zatrudnienia odwołującego wpisano „traktorzysta”.

W toku postępowania na okoliczność pracy odwołującego w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G. Sąd przesłuchał świadków: A. R. i K. Z.. Także ich zeznania potwierdzają pracę S. Z. na stanowisku traktorzysty i maszynisty koparki.

Świadek A. R., który pracował w (...) w G. na stanowisku traktorzysty od początku istnienia (...) do 1992r. przez 22 lata zeznał, iż odwołujący od początku pracy w 1978r. był traktorzystą i pracował na tym stanowisku do 1989r., a potem pracował na koparce gąsienicowej. Świadek zeznał, że odwołujący na koparce robił wykopy pod fundamenty na zamówienia rolników, pracował przy budowie dróg i ładował różne rzeczy. Świadek zeznał, że S. Z. przeszedł ze stanowiska traktorzysty na maszynistę koparki, bo skończył kurs maszynisty koparki, zakupiona została koparka i

on został skierowany na koparkę. Świadek oświadczył, że posiada świadectwo pracy w szczególnych warunkach i ten okres ma zaliczony przez ZUS.

Świadek K. Z. zeznał, że w (...) G. pracował od 1965r. do 1992r. jako traktorzysta. Pytany o odwołującego zeznał, iż pracował on od 1978r. do 1989r. jako kierowca ciągnika, a od 1989r. do 1995r. jako operator koparki gąsienicowej. Jako traktorzysta wykonywał prace polowe i transportowe a jako operator koparki prowadził wykopy i inne prace, które mu wskazano. Także i ten świadek zeznał, iż odwołujący się w 1989r. zmienił stanowisko, bo zakupiono koparkę a on miał uprawnienia do ich prowadzenia.

Zdaniem Sądu w/w zeznania A. R. i K. Z. w całości zasługują na wiarę, gdyż są one spójne, logiczne, wzajemnie się potwierdzają, uzupełniają i są zgodne z zeznaniami odwołującego. Świadkowie pracowali ze S. Z. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w G., obaj byli także traktorzystami i obaj wskazywali, że po pewnym czasie, w 1989r., odwołujący rozpoczął pracę kierowca koparki gąsienicowej.

W ocenie Sądu biorąc pod uwagę w/w materiał dowodowy należy uznać, że w toku postępowania sądowego S. Z. wykazał, iż w okresie zatrudnienia w (...) w G. od 21.09.1978r. do 30.06.1989r. pracował jako kierowca ciągnika, zaś od 01.07.1989r. do 31.05.1991r. pracował jako kierowca koparki gąsienicowej, tj. łącznie 12 lat, 8 miesięcy i 10 dni. Odwołujący wykazał fakt pracy jako traktorzysta i jako maszynista koparki. Nawet gdyby uznać, że pracę jako maszynista koparki rozpoczął w innej dacie niż podawał, nie ma to istotnego znaczenia, gdyż pracę na obu tych stanowiskach zalicza się do pracy w szczególnych warunkach.

Prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych zostały wymienione jako prace w szczególnych warunkach w wykazie A, dział VIII, poz. 3 stanowiącym załącznik Nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych zostały zaś wymienione jako prace w szczególnych warunkach w wykazie A, dział V, poz. 3 stanowiącym załącznik Nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Po uwzględnieniu w/w okresów pracy w szczególnych warunkach odwołujący spełnia warunek posiadania 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, gdyż po zsumowaniu wszystkich okresów zatrudnienia w (...) w S. – 6 lat i w (...) w G. - 12 lat, 8 miesięcy i 10 dni, jego łączny okres pracy w szczególnych warunkach wynosi 18 lat, 8 miesięcy i 10 dni.

S. Z. spełnia także pozostałe przesłanki konieczne do uzyskania prawa do emerytury według przepisów art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Osiągnął bowiem wiek 60 lat, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i legitymuje się ponad 25-letnim ogólnym stażem pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję ZUS z 16.04.2013r. i przyznał S. Z. prawo do emerytury od dnia 01.03.2013., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W pkt 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Przepis art. 118 ust. 1a stanowi zaś, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również

dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Złożone przez odwołującego na okoliczność pracy w szczególnych warunkach świadectwa pracy i zaświadczenie zawierało braki formalne, dlatego nie mogło być uwzględnione przez ZUS. Dopiero postępowanie sądowe, zeznania świadków i dane uzyskane z akt osobowych odwołującego pozwoliły na ustalenie, iż S. Z. w okresie zatrudnienia w (...) w S. i w (...) w G. faktycznie wykonywał czynności kierowcy ciągnika i maszynisty koparki gąsiennicowej. W tej sytuacji ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach w toku postępowania przed tym organem.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.